

MICHEL BOURSE - HALİME YÜCEL
Kültürel Çalışmaları Anlamak

Les Cultural Studies

© 2015 Editions L'Harmattan

İletişim Yayınları 2547 • Başvuru Dizisi 110

ISBN-13: 978-975-05-2283-3

© 2017 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2017, İstanbul

EDITÖR Kerem Ünüvar

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI "Huts and unemployed, West Houston
and Mercer St., Manhattan", 1935, New York Public Library

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Remzi Abbas

BASKI Sena Ofset • SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11
Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CILT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MICHEL BOURSE - HALİME YÜCEL

Kültürel Çalışmaları Anlamak

Les Cultural Studies

ÇEVİREN *Halime Yücel*

MICHEL BOURSE 1998-2013 yılları arasında Nantes Üniversitesi'nde doçent olarak görev yapmıştır. 2001-2004 yılları arasında, Makedonya'da, barış anlaşmaları çerçevesinde, Avrupa Birliği'nin bir projesi olan South East European University'de İletişim Fakültesi kurucu dekanlığını üstlenmiştir. Halen Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğretim üyesidir. İletişim kuramları ve kültürler arası iletişim, kültürel çalışmalar konusunda birçok yayını bulunmaktadır. Kitapları: *Éloge du métissage. Pour une théorie politique de la communication* (L'Harmattan, 2007; Türkçesi: *Melezliğe Övgü*, 2010), *İletişim Bilimlerinin Serüveni* (Halime Yücel ile birlikte, Ayrıntı Yayınları, 2012), *Pour comprendre les Cultural Studies* (Halime Yücel ile birlikte, L'Harmattan, 2015; Türkçesi: *Kültürel Çalışmaları Anlamak*, İletişim Yayınları, 2017), *Des mots et des idées: Interculturel et/ou Multiculturel* (L'Harmattan, 2017).

HALIME YÜCEL Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde doçent olarak görev yapmaktadır. Reklam, göstergebilim, imge ve söylem çözümlemesi üzerine birçok makalesi, iletişim bilimleri alanında çevirileri vardır. *İmgeden Yoruma* (Ayrıntı Yayınları, 2013), Michel Bourse ile ortak kaleme aldığı *İletişim Bilimlerinin Serüveni* (Ayrıntı Yayınları, 2012) ve *Pour comprendre les Cultural Studies* (Michel Bourse ile birlikte, L'Harmattan, 2015; Türkçesi: *Kültürel Çalışmaları Anlamak*, İletişim Yayınları, 2017) başlıklı kitapları bulunmaktadır.

İçindekiler

Özgün Bir Düşünsel Tarih	7
BİRİNCİ BÖLÜM	
Kültürel Çalışmalar: Politik ve Kuramsal Bir Girişim	17
Kurucular	18
Araştırma konuları	28
Kültürel Çalışmalar'ın uluslararasılaşması	63
İKİNCİ BÖLÜM	
Yabancılaşma Sorunu: Marx'ı Farklı Okumak	81
Kültürel hegemonya ve sivil toplum	85
"Kültürel hegemonya" ve/ya da "simgesel şiddet"	96
İdeoloji sorunu	106
<i>Louis Althusser ve "Devletin İdeolojik Aygıtları" (DİA)</i>	106
<i>Michel Foucault ve davranışların tarihi</i>	118
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
Kültür Sorunu: Kültür/Altkültür;	
Kitle Kültürü/Popüler Kültür	129
Kültür kavramı konusunda	129
Kültür ve etkileşim	136
Karmalaşma (<i>hybridation</i>) ve kültür aşımı (<i>transculturation</i>)	142
Kültür ve altkültürler	151
Kitle kültürü ve egemen kültür	168

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Alımlama Sorunu	179
Bir paradigma değişimi: Etkin alımlama	179
Aktarımsal modeller (Barnlund ve Thayer).....	184
Alımlama estetiği: Konstanz Okulu.....	188
Frankfurt Okulu'nun eleştirilen kalıtı.....	191
Doğrudan etkilerden dolayı etkilere	198
Dolaylı etkiler kuramı.....	201
Kullanımlar ve doyumlar kuramı	207
Gündem belirleme kuramı.....	212
Alımlama ve kültürel çalışmalar	217
SONUÇ	
Kültürel Çalışmaların Güncelliği	231
Kaynakça.....	240

ÖZGÜN BİR DÜŞÜNSEL TARİH

Bu kitap Kültürel Çalışmalar çevresinde toplanan bir araştırma akımını İngiliz olduğu kadar Amerikan ve Fransız temelle-riyle inceleyip anlamayı öneriyor. Ayrıca bu akımın günümüzdeki etkisini, örneğin toplumsal cinsiyet ve cinsellik konularına ya da çağdaş toplumların çokkültürlülüğüne bağlı sorunları ele alıyor.

Kültürel Çalışmalar'ın tanımı oldukça geniştir. Kültürel Çalışmalar “insanların yaşamlarını, kültürel ve toplumsal bir bağlamda biçimlendirme ve deneyimleme” biçimlerini inceler. “Toplumsal cinsiyete, ırklara, sınıflara ve toplumsal yaşamda cinselliğe” özel bir önem vererek “ekonominin, siyasal bilimlerin, iletişim ve medya çalışmalarının, sosyolojinin, edebiyatın, eğitimin, hukukun, bilim ve teknoloji üzerine çalışmaların, antropolojinin, tarihin” yöntemlerinden yararlanır. Kültürel Çalışmalar'ın araştırma alanı “altkültür, popüler medya, popüler müzik, giysi ve spor” üzerinedir. Kültürün “sıradan” ve “sıradışı” toplumsal gruplarca nasıl kullanıldığını ve dönüştürüldüğünü inceler. Bu bakış açısına göre Kültürel Çalışmalar toplumsal grupları “yalnızca tüketici gibi değil, aynı zamanda yeni değerlerin ve kültürel dillerin güçlü üreticileri” olarak değerlendirir.¹

1 www.blackwellpublishing.com/cultural. Ayrıca bkz. Chris Barker, *The SAGE dictionary of Cultural Studies*, Sage Publications Ltd, Londra, 2004.

Ancak Kültürel Çalışmalar'ın başarısını da sağlayan en temel özelliği, döneminde “meşru olmayan” kültürel biçimlere, bir başka deyişle kültürün geleneksel tanımından dışlanmış kültürel biçimlere önem vermesidir: popüler kültür, aynı zamanda azınlık kültürleri (özellikle toplumsal, etnik, cinsel azınlıklar ve toplumsal cinsiyetler) ve medyatik kitle kültürü. Kültürel Çalışmalar'ın ilk İngiliz araştırmacıları tarafından gerçekleştirilen bu kültürel açılım, öncelikle politik nedenlerle açıklanabilir: politik ve kültürel sahnede “popüler kültürü” öne çıkarıp araştırma alanından dışlanmasına son verme kaygısı, aynı zamanda da kültürün maddesel terimlerden çok simgesel terimlerle tanımlanması düşüncesi. Bu simgeselleştirme yaratıcı ve üretkendir, kültürün geleneksel Marksist kuramları gibi yalnızca ekonomik ilişkileri yansıtmakla yetinmez. Tersine, kültürü yaşamın ve toplumun belirli bir algısını biçimlendirmeyi sağlayan görece özerk bir yapı gibi ele alır. Artık “nesne” terimleriyle (yapıtlarla, yazarlarla, sanatçılarla, olaylarla) değil, “yaşanmışlık” ve “deneyim” terimleriyle tanımlanır. Özellikle Kültürel Çalışmalar'ın Richard Hoggart ve Raymond Williams gibi ilk İngiliz kuramcıları “yaşam biçimini” (*way of living*) bir kültür kavramı olarak kabul ettirirler. Kültür böylece popüler pratikler tutumlarla, kullanımlarla, taktiklerle, uzlaşmış konularla kendini gösterir. Bunlar da bir “yaşam biçimini” ortaya koyar. Hoggart işçi sınıfı üzerine çalışmasında bu yaşam biçimini “uyuşuk tüketim”, “dolaylı dikkat”, “kolektife verilen değer” ya da “pratik uzaklık” diye betimler.² Bu *yaşam biçimleri* medyadan gelen iletileri yeniden yorumlama, nesnelere ve pratikleri kültürleştirme yetisini, dolayısıyla egemen anlamlarıyla direnme yetisini tanımlar.³ Bir politik manifesto gibi okunabilecek bu epistemolojik dönüm noktası, kültürü yeniden tanımlamaya izin verecektir: Kültür bir yandan somut durumlarda biçim ve anlam kazanır,

2 Richard Hoggart, *The Uses of Literacy: Aspects of Working Class Life*, Chatto and Windus, Londra, 1957. Richard Hoggart, *La culture du pauvre. Etude sur le style de vie des classes populaires en Angleterre*, çev. F. Garcias F ve J.C. Passeron, Minuit, Paris, 1970.

3 Jean-Claude Passeron, *Richard Hoggart en France*, der. J.C. Passeron, BPI Centre Georges Pompidou, Paris, 1999, s. 58.

öte yandan bireylerin en iyi davranış biçimine, şu ya da bu durumda yaşamaya karar vermeleri için yararlandıkları bir araçtır.

Kültürel Çalışmalar bu bakış açısında, öncelikle eleştirel ve disiplinlerarası bir yaklaşımla popüler kültürleri toplumsal ve politik sonuçlarıyla ele almayı amaçlar. Bu nedenle ilk Kültürel Çalışmalar araştırmaları her şeyden önce popüler kültürle bağlantılıdır. Sonra 1990'lı yıllarda genişleyip, örneğin “Visual Studies” (Görsel Çalışmalar), “Postcolonial Studies” (Sömürgecilik Sonrası Çalışmalar) ya da “Gender Studies” (Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları) alanına yayılır. Bu alanlar toplumsal ve kültürel yeniden yönelimler bütününe, ayrıca sosyal ve beşeri bilimlerin yeniden yönelimler bütününe sonucunda belirip gelişmişlerdir. Temelde, hem kültürel üretimlerin göstergibilimsel bir kavranışını hem kitle toplumlarının sosyolojik bir incelemesini hem de toplumsal egemenlik üzerine iletilerin alımlanmasının yeniden tanımlanması yoluyla toplumsal egemenlik üzerine bir antropolojik düşüncüyü içeren bir kuramsal akım söz konusudur. Kültürel Çalışmalar bu üçlü mantıkla anlamlı “kültürel pratik” olarak gözlemlenen “kültürü” yeniden değerlendirmeye katkıda bulunur. Örneğin Stuart Hall *Kodlama ve Kodaçılma* adlı kurucu metninde, iletilerin çoğu zaman (ama her zaman değil) egemen düzene uygun biçimde kodlanmasına karşın, ille de bu düzene uygun biçimde alımlanmadıklarını vurgular.⁴ Üç olası okuma biçimi belirler: *egemen* (ileti olduğu gibi algılanır), *karşıtlıkçı* (ileti anlaşılır, ancak farklı bir koda göre okunur), *uzlaşımçı* (okuma hem uyumlu hem de karşıtlıkçıdır). Dolayısıyla kültür direnir, medyatik ve pazarlamacı sınıflandırmaların biçimlendirmesine karşı çıkabilir!

Ancak, üniversitelerde –ama özellikle Anglosakson ülkelerde– Kültürel Çalışmalar üzerine birçok bölüm bulunsa bile, adının da belirttiği gibi, Kültürel Çalışmalar bir disiplin değildir.⁵ Tam tersine, üyeleri, başlangıcından bu yana farklı kültür

4 *Réseaux* dergisinin Kasım-Aralık 1996 tarihli 68. sayısında bir bölümü çevrilmiştir.

5 “1960’larda, Kültürel Çalışmalar’ın başlangıç anında kuşkusuz çok özel bir şey oldu. Ancak bu dönem boyunca bile, her şey ya da neredeyse her şey Birmingham’da gerçekleşirken, alanda çok önemli yenilikler gerçekleşti. Birmin-

biçimlerinin özgün incelemelerini önerip bunları araştırılmaya değer konular kılmak için, 1950'li yılların sonundan başlayarak gelişen farklı bilgi alanlarından (sosyoloji, yazınsal çözümleme, göstergebilim, tarih vb.) yararlanmayı bilmiş bu akım için “anti-disiplin” adlandırmasını uygun görürler.⁶ Ancak 1960'lı yıllardan başlayarak toplumsal cinsiyete ve toplumsal yaşamda cinselliğe, ırklara, toplumsal sınıflara, toplumdan dışlananlara, azınlıklara, kültürel direnişlere ve uyuma özel bir önem verip iletişim ve medya, sosyoloji, eğitim, teknoloji, antropoloji üzerine incelemeler önerirler.

Öte yandan “Çalışmalar (Studies)” kavramının kendisi de sorgulanabilir: “Çalışmalar” başlı başına bir öğreti bütünü oluşturmaz, disiplinlerin bir araya gelmesidir. Disiplinden çok, bir nesne çevresinde oluşan bilgi alanlarıdır. Bunun temel etkisi, yalnızca kullanılan ve üretilen kavramların çokdisiplinli bakış açısıyla tartışılmasının ve dönem dönem yeniden tanımlanmasının sağlanması değil, aynı zamanda bilgilerin ayrım-landırılmasının yerindeliğinin sorgulanmasıdır. Dilbilim, sosyoloji, antropoloji ve tarih gibi disiplinlerin bu kesişimi, o döneme dek disiplinsel bir marjinalliğe itilmiş yeni araştırma konularının yeniden keşfini sağlar. Kültürel Çalışmalar sorgulamalarını, toplumsal cinsiyet, ırk ya da şehircilik, tüketim, kültürel coğrafya gibi sorunsalları ele alarak genişlemeyi sürdürür. Daha geniş olarak hem araştırmada hem de görsel-işitsel, boş za-

gham Merkezi'nin yapısı bir ölçüde bunu anlamayı sağlar. Her araştırmacı topluluğu kendi yolunu izliyordu, dolayısıyla alan tekbiçimli değildi. O zamandan bu yana her uygunlaştırma, her genişleme, yeni bir şey getirdi”. “Culture and power”, *Stuart Hall interviewed by Peter Osborne and Lynne Segal*, RP 86, Kasım/Aralık 1997.

- 6 Bu izleksel “göçebeliliğin” sonucu Kültürel Çalışmalar'ın kapsadığı nesnelere ve sınırlarının sürekli yeniden oluşturulmasıdır, çünkü her şeyden önce bir “anti-disiplin” olarak tanımlanır. Blackwell'in internet portalinde Kültürel Çalışmalarla bağlantılı araştırma alanlarının, dergilerin, web sitelerinin ve editörlerin bir haritası bulunur. Bu araştırma alanları altı başlık altında ele alınır: sanat, mimari, müzik, kültür ve müzeler; kültürel politika, *Sciences studies*; “Gender, Race and Sexuality”; iş, sınıf ve toplumsal hareketler, medya. Portal ayrıca sosyoloji, bilim tarihi, kültürel antropoloji, sanat tarihi kavşağında bulunan seksen dergiyi, ayrıca özellikle Kültürel Çalışmalarda uzmanlaşmış dergileri sıralar.

man ve turizm sektörlerinin patlamasıyla toplumda, kültür ve iletişimin tıkanmasından yararlanacaktır.

Kültürel Çalışmalar çok farklı düşünürlerin kaynaklarına başvurur: Örneğin ideoloji kavramı üzerine Antonio Gramsci, yabancılaşma sorunu üzerine Theodor Adorno, iktidar kavramı üzerine Michel Foucault, metin ve metinsellik üzerine Jacques Derrida ve Umberto Eco, feminizm ve toplumsal cinsiyet üzerine Hélène Cixous ve Luce Irigaray, *habitus* kavramı üzerine Pierre Bourdieu ve Jean-François Lyotard, Michel de Certeau ya da Roland Barthes. Bu disiplinsel kimlik yokluğu yazarların, yöntemlerin yeniden ele alınıp benimsenmesinin ve çok farklı ilgi alanlarına yönelmenin yolunu açar, ama ortak bir dilin ve ortak düşünsel göndergeler dizgesinin ortaya konulmasına da götürür.

Kültürel Çalışmalar'ın bir başka önemi, özellikle sıradışı kültürel kuramsallaştırmaları, pratikleri ve yeni politikaları canlandırarak bilgileri politikleştirmesidir: sömürgecilik sonrası çalışmalar, feminizm çalışmaları, etnik araştırmalar, toplumsal cinsiyet çalışmaları ve kültürlerarasılıkla ilgili her çalışma. Kültürel Çalışmalar'ın en özgün yönlerinden biri, örneğin popüler kültüre önem vererek özellikle de okumayı ve yorumlama edimini bağlamsallaştırma zorunluluğunun altını çizerek kültüre "bir politik bakış açısını" önermesidir. Bu politik ve toplumsal yaklaşım, Richard Hoggart'ı *kitlelerin koşullandırılması* söyleninden vazgeçirip, yerine *gerilemelerle katılım ve dolaylı dikkat* kavramlarını koymaya yönelir.⁷ Bu kavramlar halk sınıflarının toplumsal durumlarının –ve varoluş koşullarının ürünü olan değerlerinin– kuşkuculuk ya da kayıtsızlıkla korunma biçimlerini dile getirir. Böyle bir kuramsal ve politik inanç, anlaşılabilirliği gibi, medyanın varsayılan çok güçlü etkisini sorgulamaya, direniş yetisini ya da "yeniliğin benimsenmesi etkin yetisini" daha iyi ortaya koymaya götürür.⁸ Sıradan yurttaşlar –özellikle halk sınıfından olanlar– çağdaş bilgi araçlarının yay-

7 Hoggart, *La culture du pauvre. Etude sur le style de vie des classes populaires en Angleterre*.

8 A.g.e., s. 63.

dığı iletileri benimseyen edilgen bireyler değildirler. Tam tersine, okuyucular ve kullanıcılar bilginin yaratıcılarının ve üreticilerinin stratejilerine karşı, kendilerine özgü uygunlaştırma taktikleri geliştirirler. Tüketiciler edilgin alıcılar gibi görülmemelidirler, yaratıcının tekelinin bulunmadığı bir yaratıcı etkinlikte anlamı yeniden oluştururlar, bunu yaparken medyatik tekniğin içeriğinin yönünü değiştirebilirler.

Kültürel Çalışmalar'ın sorunsalının arka planında, toplumsal kökenleri ne olursa olsun her konuda yurttaşlara güvenilebileceği, yargılama ve karar verme yetilerinin bulunduğunu öne süren son derece politik bir düşünce vardır. Kültürel Çalışmalar yurttaşların politik yetilerini varsayar. Birey-yurttaşların “sıradan pratikleri” –Kültürel Çalışmalar'ın incelediği bu yeni sosyal bilim konusu– egemenlik sistemlerine karşı, kendilerine uygun olanları bilebileceklerini ve sıradan yaşamda sık görülen önlemleri alabilecek yetileri bulunduğunu gösterir.

Kültürel Çalışmalar önsel olarak hazırlanmış bir kurama dayanarak edimi açıklama savındaki her yaklaşımı reddeder, böylece sosyal bilimler için yeni bir yaklaşım belirler. Araştırmacı, edimi anlayabilmek için, öncelikle bunun neden böyle olduğunu ayrıntılarıyla betimleyecek, bu da edimi pratikler düzeyinde “bağlantılarıyla” kavramaya, dolayısıyla bireylerin edimde bulduklarında ne yaptıklarını bildikleri savını ciddiye almaya zorlayacaktır. Bu yöntembilimsel tutum araştırma konusunun oluşturulmasını, sorulacak soru türlerini tümüyle değiştirecektir. Araştırmacı, bireylerin edimlerinde ortaya koydukları yaratıcılığı kavrayıp inceleme konusu yapacaktır.

Richard Hoggart, 1957'den başlayarak, İngiliz halk kesimlerinde yeni kitle iletişim araçlarının kullanımını gözlemleyip bir toplumsal yapının ve pratiklerinin dönüşümünün önceden var olan bir tutumlar dizgesinin ilkelerince yönlendirildiğini gösterir.⁹ Yazar tüketim toplumunun “kültürel özdeşleştirilmesi” kuramlarını, basına, radyoya ve televizyona yakıştırılan “parçalama” ya da “kitleleştirilme” kavramlarını reddeder. Alım-lamanın temeli toplumdadır, sonuçlarını anlamak için de orta-

9 A.g.e.

ya konulduğu toplumsal koşulları dikkate almak gerekir. Değişim etkenlerinin gücünü belirleyen, önceden var olan yapıdır. Yazara göre İngiliz halk basını, halk sınıfının tutumların üretilmesinin bir tür dilbilgisi gibi düşünülebilecek *ethos*'unun özelliklerini kullanarak gelişmiştir. Richard Hoggart bir kültürel iletinin alımlanmasının olduğu toplumsal koşullardan, dolayısıyla tüketicilerin sınıfının *ethos*'undan ayırıştırılamayacağını gösterir. Medyanın etkilerinin, alımlayıcıların toplumsal iş bölümündeki ve kültürdeki yerlerine göre değiştiğini ortaya koyar. Hoggart'a göre medya egemen ideolojinin taşıyıcısı olsa da egemenlik altındaki sınıfların alımlaması "safdilce" değil, "mesafeli" ve "eleştireldir". Örneğin halkın eğlence programlarını –ya da günümüzün tele-gerçeklik programlarını– sevmesi, programların içeriğini kendi yaşamıyla karıştıracığı anlamına gelmez.

David Morley bu düşünceyi, bir İngiliz politika programının incelenmesi yoluyla görgül olarak kesimler.¹⁰ *Tartışma grupları* (odak grup) tekniğini başlatarak Stuart Hall'un görüşlerini kısmen doğrular ve toplumsal konumun, farklı okuma biçimlerini açıklamaya yetmediğinin altını çizer. Alımlama çerçevesini (genellikle ev ve aile ortamı), ailedeki ilişkileri, kadınların yerini de göz önüne almak gerekir. Daha sonra, Janis Radway aynı bakış açısıyla "pembe romanların" kadın okuyucularıyla ilgilenir.¹¹ Okuyucular bu kitapların tutuculuğunun bilincindedirler (bununla birlikte, kadınların erkekler üzerindeki etkisini sahneye koyduğunu düşünürler) ve bu okumaların pek saygınlığı bulunmadığını bilirler, yine de onları "gündelik tekdüzelikten, eş ve anne rollerinin baskılarından kurtardığı ölçüde", "bağımsızlık edimleri" gibi görürler.¹²

Kültürel Çalışmalar, bu alımlama çalışmalarının dışında, işçi sınıfı ve işçi sınıfının yaşam biçimleri üzerine birçok etnog-

10 David Morley, *The Nationwide Audience. Structure and decoding*, British Film Institute, Londra, 1980.

11 Janis Radway, *Reading the Romance: Women, patriarchy, and popular literature*, University of North Carolina Press, Kuzey Carolina, 1991.

12 Brigitte Le Grignon, *Du côté du public Usages et réceptions de la télévision*, Economica, Paris, 2003.

rafik çalışma da üretmiştir. Şikago Okulu'ndan (Howard Becker, William Foot Whyte) etkilenen bu araştırmacılar, aynı zamanda genç altkültürlere (mods, rockers, punks vb.), onları “sapkın”¹³ diye tanımlamaya yönelten süreci ve bozguncu¹⁴ kapsamlarını inceleyerek eğilirler.

Kültürel Çalışmalar'ın oluşumunun bir başka niteliği de kurumsal akademik ve disiplinsel sınırların dışında konumlanmayı yeğleyen bir düşünsel girişim olmasıdır. 1964'te Birmingham'da *Centre for Contemporary Cultural Studies*'in (C.C.C.S.) kuruluşuna, üniversite yerleşimlerinin seçiminde farklı stratejiler eşlik eder, *Open University*,¹⁵ *Polytechnics Institute*¹⁶ ya da Edward Palmer Thompson'ın çalıştığı *Warwick* gibi küçük üniversitelere öncelik verilir. Kültürel Çalışmalar'ın önemli araştırmacılarının çoğu buralarda yetişir, birçok kuşak boyunca yavaş yavaş bir düşünsel gelenek oluşturup, birçok önemli yapıt üretirler. Stuart Hall, Kültürel Çalışmalar'ın başlıca kuramsal ve politik ilgi alanlarını, kuramsal temellerini (Marksist ve Gramscici) “kültür” ve “popüler” kavramlarının yeniden tanımlanmasını, geleneksel disiplinlere direnişini ele alıp bir eleştirel soyağacını oluşturken, C.C.C.S. üyelerinin kuramsal, politik ve pedagojik deneyimlerini aktarır. Sol görüşlü düşünürler azınlık ve/ya da sıradışı kuramsal konuları, politi-

13 Burada Howard Becker için, topluma aykırılığın, sapkılığın gerçekleştirilen edimin bir niteliği değil, toplumsal grup tarafından belirlenen kuralların, düzen bozucuya uygulanan yaptırımların bir sonucu olduğunu anımsamak gerekir. Sapkınlık kuralı çiğneyen bireyle bir toplumsal grup arasında gerçekleştirilen aktarımın sonucudur. Bir *toplumsal etkileşimin* ürünüdür. Bkz. *Outsiders. Studies in the Sociology on Deviance*, The Free Press, New York, 1963. (Türkçesi: *Hariciler (Outsiders). Bir Sapkınlık Sosyolojisi Çalışması*, çev. Barış Bakırlı, Heretik Yayıncılık, Ankara, 2013).

14 Örneğin, Dick Hedbige, *Subculture: The meaning of style*, Methuen, Londra, 1979.

15 İlerici öğretim yöntemleri uygulayan ve yeni teknolojilere çok açık İngiliz uzaktan öğretim üniversitesi (derslerin büyük bir bölümü için sınavdan geçmek gerekmez, yalnızca uygun bir düzeyde derslere çalışma yetisi istenir) ve üniversite engelliler, hapisteki mahkûmlar ya da fiziksel olarak üniversiteye gidemeyenler için kurulmuştur.

16 1993'e kadar bu yükseköğretim kurumları –genellikle teknolojik– üniversite statüsünde değildi.

kayı ve kuramı eklemlenmeyi denerler, iktidar ilişkilerini değiş-tirmek için toplumsal alana etkin bir biçimde katılmak isterler.¹⁷ Hall'un dile getirdiği gibi, merkezden uzak ve politik bir konumdur bu, böylece Gramsci'nin "organik aydın" modeline göre ve yetkenin egemen bilgisine karşı, aydının yerini ("public intellectual") yeniden düşünmeyi denerler.

Bu kitap, Kültürel Çalışmalar'ın inceleme alanını daha iyi kavramayı ya da bilgilerini derinleştirip bakış açılarını genişletmeyi isteyen tüm okuyucular için yazıldı. İletişim bilimlerinin farklı düzeylerinde ve farklı alanlarında dersler verirken, öğrencilere tümüyle tanımlanmamış bir disiplin alanında yol göstermeye çabalarırken didaktik kaynakların eksikliğini duyduk. Elbette bu konu üzerinde yazılmış kitaplar var, ancak genellikle belirli bir kuramla sınırlılar, dolayısıyla uzman öğretim üyesi/araştırmacılara yönelikler. Ya da ansiklopedik nitelikli ve genel kitaplar var, bunlar da iletişim bilimlerinin belirli bir alanına yönelmemiş öğrencilere sesleniyorlar. Bu da Kültürel Çalışmalar üzerine çalışmaların keşfinden yola çıkan tasarımı açıklıyor.

Bu nedenle elinizdeki kitap, "Kültürel Çalışmalar" diye adlandırılan alanı oluşturan farklı kuramların temel katkılarını eleştirel bir yaklaşımla tanıtmayı öneriyor. Kültürel Çalışmalardan ne anlaşılabileceğini bilimsel araştırma konularıyla, epistemolojik nitelikleriyle, derin politik boyutuyla ele alarak tanımlamaya çalışacağız. Kültürel Çalışmalar'ın yalın bir tarihini anlatmaktan daha fazlasını yaparak, böyle bir bütünün oluşumu için düşünce tarihinde önerilen farklı modellerin eleştirel bir incelemesini gerçekleştireceğiz. Böylece sıklıkla güncel karikatürleriyle karıştırılan kuramların özgünlüğünü ve varsılığını göstermeyi deneyeceğiz. Akımların ve kuramların karşılaşmasının devingen bir tarihinin ötesinde, Kültürel Çalışmalar'ın düşünce ve oluşturucu değerler çekirdeğini ortaya koymaya çalışacağız. Amacımız, Kültürel Çalışmalar'ı daha iyi anlamak isteyen öğrencilere ve araştırmacılara, Kültürel Çalışmalar'ın farklı akımlarının ve eğilimlerinin saptamasını gerçekleştiren bir kitap sunmak.

17 Stuart Hall, *Identités et Culture. Politiques des Cultural Studies*, der. M. Cervulle, Amsterdam Yayınları, Paris, 2007.